# एकाइ ९ · अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध र सहयोग: परराष्ट्र नीति, संयुक्त राष्ट्रसङ्घ र विशिष्टीकृत संस्था

**कार्यपत्र**

पूर्णाङ्क ४०

नाम _____ कक्षा _____ रोल नं. _____ मिति _____ प्राप्ताङ्क _____ / ४०

## १ मुख्य शब्द [४]

कोठामा दिइएका उपयुक्त शब्द छानी तलको अनुच्छेदका खाली ठाउँ भर्नुहोस्। कोठाका दुईओटा शब्द प्रयोग हुँदैनन्। प्रत्येक खाली ठाउँको ०.५ अङ्क छ।

**अन्तर्राष्ट्रिय न्यायालय** **असंलग्नता** **जिम्मा जमानी परिषद्** **दोहोरो भिटो** **निषेधाधिकार** **पञ्चशील** **परराष्ट्र नीति** **महासभा** **विशिष्टीकृत संस्था** **सचिवालय**

राष्ट्रिय हितका लागि अरू राज्यसँगको सम्बन्ध नियमित गर्न राज्यले तय गरेको नीतिलाई _____ भनिन्छ। कुनै पनि सैनिक गुटमा नलाग्ने नीतिलाई _____ भनिन्छ। देशहरूले एकअर्कासँग व्यवहार गर्दा पालना गर्ने पाँच नियमको समूहलाई _____ भनिन्छ। संयुक्त राष्ट्रसङ्घका सबै सदस्य राष्ट्र रहने र हरेक देशको एउटा मत हुने अङ्गलाई _____ भनिन्छ। सुरक्षा परिषद्का स्थायी सदस्यले विरोधमा मत दिएर प्रस्ताव पारित हुनबाट रोक्ने विशेष अधिकारलाई _____ भनिन्छ। कुनै विषय कार्यविधिसम्बन्धी हो कि होइन भन्ने प्रश्नमै पहिले भिटो लगाई मूल प्रस्तावमा फेरि भिटो लगाउने प्रयोगलाई _____ भनिन्छ। महासचिव प्रमुख रहने संयुक्त राष्ट्रसङ्घको प्रशासनिक अङ्गलाई _____ भनिन्छ। निश्चित विषयमा विश्वभर काम गर्न बनेका र संयुक्त राष्ट्रसङ्घसँग सम्झौता गरी जोडिएका अन्तर्राष्ट्रिय संस्थालाई _____ भनिन्छ।

## २ जोडा मिलाउनुहोस् [३]

समूह ‘क’ का विशिष्टीकृत संस्थालाई समूह ‘ख’ मा तिनको प्रधान कार्यालयसँग जोडा मिलाई कोठामा अक्षर लेख्नुहोस्। समूह ‘ख’ को एउटा ठाउँ बढी छ। प्रत्येकको ०.५ अङ्क छ।

| समूह ‘क’ | | समूह ‘ख’ |
|---|---|---|
| **१.** विश्व हुलाक सङ्घ | ☐ | **क.** मन्ट्रियल, क्यानडा |
| **२.** अन्तर्राष्ट्रिय नागरिक उड्डयन सङ्गठन | ☐ | **ख.** भियना, अस्ट्रिया |
| **३.** युनेस्को | ☐ | **ग.** न्युयोर्क, संयुक्त राज्य अमेरिका |
| **४.** अन्तर्राष्ट्रिय सामुद्रिक सङ्गठन | ☐ | **घ.** बर्न, स्विट्जरल्यान्ड |
| **५.** संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय औद्योगिक विकास सङ्गठन | ☐ | **ङ.** म्याड्रिड, स्पेन |
| **६.** संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय पर्यटन | ☐ | **च.** पेरिस, फ्रान्स |
| | | **छ.** लन्डन, बेलायत |



Science Playground, कादुन्जे, भक्तपुर
https://science-playground.com/learn/grade-10-social/international-relations-and-cooperation

## ३ ठिक कि बेठिक? [२]

वाक्य ठिक भए ✓ र बेठिक भए ✗ चिह्न लगाउनुहोस्। प्रत्येकको ०.५ अङ्क छ।

i. नेपाल सन् १९५५ डिसेम्बर १४ (वि.सं. २०१२ मङ्सिर २९) मा संयुक्त राष्ट्रसङ्घको सदस्य भयो। ☐

ii. सुरक्षा परिषद्मा सबैभन्दा पहिला भिटो बेलायतले प्रयोग गरेको थियो। ☐

iii. महासभाका सबै प्रस्ताव दुई तिहाइ बहुमतले मात्र पारित हुन्छन्। ☐

iv. नेपालले सबैभन्दा पहिला सदस्यता लिएको विशिष्टीकृत संस्था खाद्य तथा कृषि सङ्गठन हो। ☐

## ४ अति छोटो उत्तर [८]

तलका प्रश्नको अति छोटो उत्तर लेख्नुहोस्।

**क.** पञ्चशीलका पाँच सिद्धान्त पहिलो पटक कुन दुई देशबिचको सम्झौतामा लेखिएका थिए? [१]

**ख.** संयुक्त राष्ट्रसङ्घ स्थापना हुँदा यसका संस्थापक सदस्य राष्ट्र कति थिए? [१]

**ग.** नेपालको संविधानको कुन धाराले अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्धसम्बन्धी नीति राखेको छ? [१]

**घ.** अन्तर्राष्ट्रिय न्यायालयका न्यायाधीशको पदावधि कति वर्षको हुन्छ? [१]

**ङ.** जिम्मा जमानी परिषद्ले सन् १९९४ देखि काम किन रोकेको छ? [१]

**च.** संयुक्त राष्ट्रसङ्घको कुन अङ्गमा सानो नेपाल र ठुलो चीनको मतको भार बराबर हुन्छ? [१]

**छ.** धान किसानलाई चाहिने मौसमको पूर्वानुमानमा देशहरूबिच सहयोग गराउने विशिष्टीकृत संस्था कुन हो? [१]

**ज.** आफ्नो डिजाइन र ब्रान्ड विदेशमा नक्कल हुनबाट जोगाउन नेपाली कम्पनीलाई कुन विशिष्टीकृत संस्थाले सघाउँछ? [१]

## ५ छोटो उत्तर [१२]

तलका प्रश्नको छोटो उत्तर लेख्नुहोस्।

**क.** "पञ्चशीलको सिद्धान्तको अवलम्बनले विश्वमा शान्ति र मेलमिलापको भावना सिर्जना गर्छ।" यस भनाइलाई उदाहरणसहित पुष्टि गर्नुहोस्। [४]

**ख.** नेपालको कृषि क्षेत्रको विकासका लागि योगदान पुऱ्याउने विशिष्टीकृत संस्थाहरू पहिचान गरी तिनीहरूका कार्य उल्लेख गर्नुहोस्। [४]

**ग.** सुरक्षा परिषद्का १५ सदस्यले चार प्रस्तावमा तल दिइएअनुसार मत दिए। हरेक प्रस्ताव पारित हुन्छ कि हुँदैन, कारणसहित लेख्नुहोस्। [४]

क. महत्त्वपूर्ण प्रस्ताव: पक्षमा १०, विरोधमा ५; विरोध गर्नेमा कुनै स्थायी सदस्य छैन। (१)

ख. महत्त्वपूर्ण प्रस्ताव: पक्षमा १३, तटस्थ १; विरोधमा एउटा मात्र, स्थायी सदस्य फ्रान्स। (१)

ग. महत्त्वपूर्ण प्रस्ताव: पक्षमा ११; चीन र रुससहित चार सदस्य तटस्थ। (१)

घ. बैठकको कार्यसूचीसम्बन्धी (कार्यविधिसम्बन्धी) प्रस्ताव: पक्षमा ८, विरोधमा ७। (१)


Science Playground, कादुन्जे, भक्तपुर
https://science-playground.com/learn/grade-10-social/international-relations-and-cooperation

## ६ लामो उत्तर [७]

तलको प्रश्नको लामो उत्तर लेख्नुहोस्।

"महासभालाई संयुक्त राष्ट्रसङ्घको संसद् भनिन्छ।" यस भनाइलाई महासभाको बनोट, निर्णय गर्ने तरिका र कामका आधारमा पुष्टि गर्नुहोस्।

## ७ सोच्नुहोस् [४]

सोचेर उत्तर लेख्नुहोस्।

सुरक्षा परिषद्का पाँच स्थायी सदस्यलाई भिटोको अधिकार दिइएको छ। यो व्यवस्थाको पक्षमा एउटा र विपक्षमा दुईओटा तर्क दिई नेपाल जस्तो सानो देशको दृष्टिले आफ्नो निष्कर्ष लेख्नुहोस्।

## ८ क्रियाकलाप: संयुक्त राष्ट्रसङ्घका अङ्ग (अङ्क नदिइने)

पाठ पढेर संयुक्त राष्ट्रसङ्घका चार प्रमुख अङ्गको तालिका भर्नुहोस्।

| अङ्ग | सदस्य वा बनोट | मुख्य काम |
|---|---|---|
| महासभा | | |
| सुरक्षा परिषद् | | |
| अन्तर्राष्ट्रिय न्यायालय | | |
| सचिवालय | | |